

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/336/2021
Identifikačné číslo spisu:	7618207361
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:7618207361.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: B. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX zast. JUDr. Ing. Marcelou Martinkovičovou, advokátkou so sídlom Nám. sv. Egídia 95, Poprad proti žalovanej: Embraco Slovakia, s.r.o., so sídlom Odorínska 2, Spišská Nová Ves, IČO: 35 734 132, o zákaze diskriminácie v pracovnoprávnom vzťahu, vedenom na Okresnom súde Košice II pod sp.zn. 41Cpr/2/2019, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo dňa 03. júna 2021, č.k. 2CoPr/6/2020-357, takto

rozhodol:

Dovolenie odmieta.

Žalovaná nemá proti žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice II (ďalej len „súd prvej inštancie“) zo dňa 04. septembra 2019 č.k. 41Cpr/2/2019-237, ktorým súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal nároku na doplatok mzdy za roky 2017, 2018 vo výške 4.380,- eur a náhrady nemajetkovej ujmy 3.000,- eur z titulu porušenia zásady rovnakého zaobchádzania pri odmeňovaní a stranám sporu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2. Odvolací súd poukázal na to, že žalobca žalobu odôvodnil tým, že pracuje na pozícii Operátor II so zaradením v 9. mzdovej triede, pre ktorú je u zamestnávateľa stanovená základná mzda v rozpätí 610,- eur až 914,- eur, pričom rovnaké práce ako on vykonávajú zamestnanci zaradení do 10. mzdovej triedy so základom 983,- eur, na ktorú pracovnú pozíciu ho zamestnávateľ odmietol preložiť. Doplatok mzdy vyčíslil ako rozdiel medzi ním poberanou mzdou a úrovňou 90 % priemernej mzdy v národnom hospodárstve, zistenej štatistickým úradom SR pre roky 2017 a 2018, na ktorú úroveň žiadal zvýšiť svoju mzdu. Požadovanú náhradu nemajetkovej ujmy odôvodnil odškodnením následkov na psychike.

3. Súd prvej inštancie vychádzal z nesporných skutočností, že žalobca je zamestnancom žalovanej od 01.03.2005, od roku 2008 zaradený na pracovnú pozíciu Operátor II, ku ktorej prislúcha odmeňovanie

podľa 9. mzdovej triedy. Zásady odmeňovania, mzdové triedy, zaradenie pracovných pozícií do mzdových tried, sú výsledkom mzdovej politiky žalovanej založenej na kolektívnom vyjednávaní s odborovou organizáciou. Základná mzda konkrétneho zamestnanca sa určuje podľa percentilu v rozpätí 80% - 120%, prislúchajúcemu k mzdovej triede, v ktorej sa jeho pracovná pozícia nachádza. Podľa zásad kolektívnej zmluvy je vykonávané aj zaraďovanie pracovných pozícií zamestnancov do jednotlivých mzdových tried, keď pracovná pozícia žalobcu Operátor II. spadá do mzdovej triedy 9, a zamestnanci, s ktorými žalobca pracoval L. G., E. Z., Z. I. a P. I. sú zaradení v 10. mzdovej triede, ktorá prislúcha ich pracovnej pozícii Operátor III., resp. skladník. Zaradenie pracovných pozícií do jednotlivých mzdových tried sa realizuje podľa popisu vykonávaných činností a ich bodového ohodnotenia. Z porovnania pracovných pozícií Operátor II. a Operátor III. súd zistil, že pre pracovné zaradenie Operátor III sa vyžaduje vyššia miera odbornosti, samostatnosti i vyššia úroveň vedomostí a zručnosti, práce v pozícii Operátor II. boli vykonávané na základe rutiny, výkon prác bol vo väčšom rozsahu kontrolovaný, na pozíciu Operátor III. sa vyžadovali dodatočné odborné školenia. Z výpovede svedkyne Ing. X. F., špecialistu na odmeňovanie a benefity v organizácii žalovanej mal zistené, že na základe preverenia rozsahu prác uskutočňovaných žalobcom tento vykonáva len práce, ktoré z hľadiska náročnosti, kvalifikačných predpokladov a zodpovednosti spadajú v prevažnej miere do výkonu pracovnej pozície Operátora I., no vzhľadom na to, že obsahom pracovnej náplne žalobcu sú aj náročnejšie úlohy ako kontrola tesnosti EM, ktorá už spadá pod pracovnú pozíciu Operátor II., žalobca je zaradený do pracovnej kategórie podľa najnáročnejšie vykonávanej úlohy, teda do pracovnej pozície Operátor II. Obsahom vzdelanostných kariet zamestnancov p. G., Z., I., ktorí sú zaradení na pracovnej pozícii Operátor III. mal súd preukázané, že v porovnaní so žalobcom disponujú dodatočnou kvalifikáciou zväčša kurzom a zamestnanec p. I. je zaradený v inej platovej triede z dôvodu, že vykonáva prácu skladníka, ktorá je obsahovo neporovnateľná s činnosťou žalobcu.

4. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalobcu zaťažovalo dôkazné bremeno, že k porušeniu zákazu diskriminácie mohlo dôjsť a až následne sa presúvalo dôkazné bremeno na žalovanú, ktorá mala preukázať, že zásadu rovnakého zaobchádzania neporušila. Vychádzajúc z obsahu kolektívnej zmluvy, náplne pracovnej činnosti žalobcu v pozícii Operátor II. v porovnaní s pracovnou pozíciou Operátor III., považoval za preukázané, že pracovné pozície v 10. mzdovej triede sú spojené s požiadavkou vyššej kvalifikácie a vyššej odbornej úrovne vedomostí a zručností, ktorými žalobca nedisponoval, a ani fakticky nevykonával práce na úrovni pracovnej pozície Operátor III. Dospel k záveru, že žalobcom označené dôvody diskriminačného konania, že za tú istú prácu bol ohodnotený menej ako jeho kolegovia neboli zistené, pretože mzdové podmienky žalobcu boli upravené v súlade so zákonnou úpravou a výsledkami kolektívneho vyjednávania a žalovaná preukázala, že neporušila zásadu rovnakého zaobchádzania, z ktorých dôvodov súd žalobu zamietol.

5. Odvolací súd poukázal na to, že len subjektívny názor žalobcu na diskrimináciu nie je dôvodom, že vo vzťahu k nemu aj k diskriminačnému postupu došlo. Žalobca teda musí prioritne uniesť dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností, z ktorých možno opodstatnene usudzovať, že došlo k priamej či nepriamej diskriminácii osoby, až následne sa dôkazné bremeno presúva na žalovanú stranu, ktorá má preukazovať tvrdenie, že zásadu rovnakého zaobchádzania neporušila. V prejednávanej veci sa žalobca domáhal nároku z titulu porušenia zásady rovnakého zaobchádzania v pracovnom vzťahu so žalovanou z dôvodu nerovnakého odmeňovania za rovnakú prácu. Z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie vyplýva, že absentoval diskriminačný dôvod v zmysle porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a žalovaná preukázala, že v pracovnoprávnom vzťahu nedošlo k porušeniu antidiskriminačnej zásady, že za rovnakú prácu patrí zamestnancom rovnaká pracovná odmena. Rozdiel v odmeňovaní žalobcu v porovnaní so zamestnancami, s ktorým vykonával prácu (R. Z., P. I., J. G.) vyplýva zo zaradenia žalobcu do odlišnej pracovnej kategórie Operátor II, ku ktorej sa vzťahuje 9. mzdová trieda, a nebolo sporné, že táto sa vzťahuje rovnako na celú skupinu zamestnancov zaradených do pracovnej kategórie Operátor II, nielen na žalobcu. Pri posudzovaní rovnakosti odmien žalobca odvodzoval porušenie zásady vo väzbe na odlišnú pracovnú pozíciu, ktorou bola pozícia Operátor III. Pracovná pozícia Operátor výroby III je zaradená do vyššieho platového stupňa vychádzajúc z výkonu pracovných činností, na ktoré sú zamestnanci v tejto pracovnej pozícii oprávnení, vyžadujúcich nielen základné, ale aj odborné vedomosti a zručnosti so špecifickými kurzami, s vyššou mierou zodpovednosti, samostatnosti

vykonávaných úkonov, keď nebolo sporné, že zamestnanci R. Z., P. I., J. G., ktorí boli na uvedených pracovných pozíciách, a na ktorých žalobca poukazoval, disponovali aj ďalšími kvalifikačnými kurzami a odborným vzdelaním.

6. Nebolo sporné, že každý zamestnanec v pracovnej pozícii Operátor II, je zaradený v 9. mzdovej triede ako to vyplýva z kolektívnej zmluvy. Záver súdu prvej inštancie, že žalovaná sa pri odmeňovaní žalobcu nedopustila diskriminácie, zodpovedá výsledkom vykonaného dokazovania a je vecne správny. Na výsledok sporu nemá vplyv ani žalobcom popisované konanie o hanlivom nápisu jeho mena, pretože je bez vzťahu k prejednávanej veci týkajúcej sa porušenie zásady rovnakého odmeňovania za rovnakú prácu. Požiadavka na rovnakú mzdu za rovnakú prácu neznamena nemožnosť diferencovania mzdy zamestnancov, pokiaľ tieto vyplývajú z objektívne preskúmateľných kritérií. Existenciu takých kritérií, odôvodňujúcich odlišné pracovné odmeňovanie žalobcu v porovnaní so zamestnancami na pracovnej pozícii Operátor III, považoval aj odvolací súd za preukázané. Nemožno pritom považovať za diskriminačné, ak zamestnanec na pracovnej pozícii vo vyššej mzdovej triede nevykonáva všetky tie pracovné činnosti, ktoré spadajú do jeho kompetencie, pretože mu nie sú aktuálne zamestnávateľom pridelené, pokiaľ disponuje na ich vykonávanie potrebnou kvalifikáciou, osobnostnými a odbornými predpokladmi. V konaní bolo preukázané, že zamestnanci nachádzajúci sa v pracovnom zaradení Operátor III disponovali inými kvalifikačnými predpokladmi na výkon pracovnej činnosti ako žalobca.

7. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

8. Dovolateľ poukázal na to, že žalobca musí prioritne uniesť dôkazné bremeno ohľadne skutočností, z ktorých možno odvodiť, že došlo k diskriminácii, resp. porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania, pričom dovolateľ mal za to, že preukázal diskrimináciu, porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, čím sa dôkazné bremeno presunulo na žalovanú, ktorej vznikla povinnosť preukázať, že uvedenú zásadu neporušila. Dovolateľ mal za to, že v konaní preukázal, že sa s ním v oblasti odmeňovania zaobchádzalo odlišne v porovnaní s osobami pôsobiacimi na rovnakých pozíciách, zatiaľ čo žalovaná nepreukázala z akého dôvodu s ním zaobchádzala rozdielne, resp. nevyvrátila jeho tvrdenia o existujúcej diskriminácii. V zmysle uvedeného súdu nedostatočne právne posúdili a neaplikovali prenesenie dôkazného bremena na žalovanú, v dôsledku čoho vec nesprávne rozhodli.

9. Dovolateľ sa nestotožnil so závermi súdov ako aj s vyhodnotením dôkazov, podľa ktorých nemožno považovať za diskriminačné, ak zamestnanec na pracovnej pozícii vo vyššej mzdovej triede nevykonáva všetky tie pracovné činnosti, ktoré spadajú do jeho kompetencie, pretože mu nie sú aktuálne zamestnávateľom pridelené. Dovolateľ v konaní preukázal, že ich náplň práce je rovnaká ako jeho a ide o osoby v porovnateľnej situácii, ktoré vykonávajú totožný charakter práce. Ďalej namietol, že súd sa nezaoberal tou skutočnosťou, ktorou poukazoval na diskriminačné konanie žalovanej v súvislosti s neumožnením jeho prístupu k zvýšeniu odbornej kvalifikácie a nestotožnil sa s tvrdením súdov, že na výsledok sporu nemá vplyv hanlivý zápis mena dovolateľa. Povinnosťou súdov bolo sa zaoberať a skúmať motív konania žalovanej voči dovolateľovi, pričom súdy nezisťovali a nezaoberali sa úvahami či so zreteľom na okolnosti prípadu zodpovedá konanie žalovanej dobrým mravom.

10. Dovolateľ navrhol, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a zároveň žiadala priznať nárok na náhradu trov konania.

11. Žalovaná sa k dovolaniu nevyjadрила.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) rozhodnutia dovolacieho súdu je uvedené v nasledovných bodoch.

13. Podľa názoru dovolateľa je dovolanie prípustné v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keď namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, keď dovolateľ dostatočne preukázal diskriminačné konanie žalovanej. Dovolateľ v tejto súvislosti poukázal na prenesenie dôkazného bremena na žalovanú.

14. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní. V dôsledku viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dôvodom prípustnosti dovolania. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, by mal dovolateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. V prípade absencie uvedeného dovolací súd nemôže pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili súdy. V opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priechiaci sa nielen všeobecne novej koncepcii právnej úpravy dovolania a odvolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj konkrétne cieľu sledovanému § 421 ods. 1 CSP (Števec M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo/6/2017, sp. zn. 3Cdo/28/2017).

15. Dovolací súd uvádza, že otázka či v konkrétnom prípade dovolateľ preukázal alebo nepreukázal porušenie zákazu diskriminácie, nie je otázkou interpretácie práva, ale otázkou dostatku či naopak nedostatku skutkových zistení pre jeden alebo druhý možný záver, a teda primárne vecou dokazovania (vyhodnotenia skutkových zistení potrebných pre formulovanie následného právneho záveru, či došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania). Ide o otázku skutkovú, keďže mimo akúkoľvek pochybnosť ide len o proces hodnotenia dôkazov. Zároveň platí, že vyhodnotenie existencie či neexistencie porušenia zásady rovnakého zaobchádzania v konkrétnom prípade závisí od posúdenia jedinečných skutkových okolností posudzovanej veci, čo činí uvedenú otázku nespôsobilou na zovšeobecnenie, ktoré sleduje jeden z účelov § 421 ods. 1 CSP. Dovolateľ právny záver odvolacieho súdu relevantným spôsobom nespochybnil a len nesúhlas s názorom vysloveným odvolacím súdom, nedáva podklad pre záver o prípustnosti a dôvodnosti uplatneného mimoriadneho opravného prostriedku. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie „ďalšie odvolanie“. Dovolací súd nedisponuje revíznou právomocou ohľadom skutkových okolností zistených dokazovaním. Dovolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 421 ods. 1 CSP) nie je možné interpretovať a uplatňovať rovnako, ako odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. h) CSP (8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018).

16. Pri posudzovaní podaného dovolania z hľadiska jeho obsahu (§ 124 ods. 1 CSP) dovolací súd ustálil, že dovolateľ namietal nesprávne vyhodnotenie skutkového stavu súdmi, ktoré vychádzali z toho, že dovolateľa zaťažovalo dôkazné bremeno, že k porušeniu zákazu diskriminácie mohlo dôjsť a až následne sa presunulo dôkazné bremeno na žalovanú, ktorá mala preukázať, že zásadu rovnakého zaobchádzania neporušila, avšak oba súdy dospeli k tomu, že k porušeniu zákazu diskriminácie žalovanou nedošlo. Na uvedenú zásadu vo vzťahu k následnému preneseniu dôkazného bremena poukazoval aj dovolateľ, avšak namietal, že preukázal porušenie zásady rovnakého zaobchádzania.

17. Najvyšší súd v zmysle uvedeného odmietol dovolanie podľa § 447 písm. f) CSP.

18. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.